

Ιωσήφ Ε. Χρυσόχοος

Πρώην Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.

Μαρία Καββαδία - Κλεοπάτρα Κοσοβίτσα - Αικατερίνη Λιάτσικου - Μαριάννα Βιβίτσου

- Χρυσούλα Κανελλοπούλου -

Εκπ/κοί Αποσπ. στο Π.Ι.

Α. Γενικά στοιχεία για το νέο πρόγραμμα σπουδών της αγγλικής γλώσσας

Η γενική αλλαγή που έγινε αρχικά στα Προγράμματα Σπουδών (Φ.Ε.Κ. 1375/18-10-2001) με βάση το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.), τα οποία στη συνέχεια δημοσιεύθηκαν στο Φ.Ε.Κ. 304/13-3-2003, δεν μπορούσε παρά να αφορά και το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας. Οι αλλαγές που μπορούν να επισημανθούν αφορούν στους εξής τομείς:

(α) Εγγραμματισμός, πολυγλωσσία, πολυπολιτισμικότητα

Το Πρόγραμμα Σπουδών της Αγγλικής στηρίζει τη γνώση της ξένης γλώσσας, προωθεί την πολυγλωσσία, αναπτύσσει πολυπολιτισμική συνείδηση και εκπαιδεύει τους μαθητές, προκειμένου να αποκτήσουν πανανθρώπινες αξίες και θετικές στάσεις ζωής. Όπως και το παλαιότερο Αναλυτικό Πρόγραμμα (έκδοση Ο.Ε.Δ.Β., 1997), διδάσκει την Αγγλική Γλώσσα ως *lingua franca* και αναζητά τα κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Αγγλικής σε πολλές και ποικίλες εθνικές ομάδες, οι οποίες χρησιμοποιούν την Αγγλική ως γλώσσα επικοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό αναπτύσσει την πολυπολιτισμική συνείδηση στους μαθητές και προτείνει πολλά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της γλώσσας, είτε ως ποικιλίας προφορικού λόγου είτε ως χαρακτηριστικών προφοράς είτε ως ξεχωριστής γλώσσας ομάδων, κοινωνικών ή εθνικών.

(β) Η Διαθεματικότητα στη Διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας

Όπως και το παλαιότερο Αναλυτικό Πρόγραμμα, το νέο Πρόγραμμα Σπουδών στηρίζει τη διαθεματικότητα και τη διεπιστημονικότητα, αφού η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας πάντα αντλούσε τις θεματικές της από ποικίλα κοινωνικά θέματα (φίλοι, ήθη και έθιμα κ.λπ.), επιστημονικά θέματα (περιβάλλον, σεισμοί και καταστροφές κ.λπ.) και καθημερινά θέματα (σχολική μελέτη, μόδα, διατροφή κ.λπ.). Το καινούριο στοιχείο που προτάσσεται με το νέο πρόγραμμα σπουδών είναι ότι η ξένη γλώσσα διδάσκεται μέσα από περιοχές που αναδεικνύουν την ολιστικότητα και την παραγωγή της γνώσης στον κοινωνικό και σχολικό χώρο. Τίποτα δε διδάσκεται, αν δεν υπάρχει ένας σκοπός επικοινωνίας, ένας στόχος γλωσσικής εκφοράς. Η γλώσσα γράφεται ή μιλιέται από τους μαθητές με ένα συγκεκριμένο στόχο επικοινωνίας (π.χ. για να αντλήσουν ή να δώσουν μια πραγματική πληροφορία, για να πουν τη γνώμη τους για ένα πραγματικό γεγονός, για να επικοινωνήσουν με άτομα ή με πνευματικά δημιουργήματα ή για να πράξουν κάτι κ.λπ.).

(γ) Μεθοδολογία Διδασκαλίας

Η διδασκαλία επικεντρώνεται στο μαθητή, στις γλωσσικές του ανάγκες και στις πιθανές επικοινωνιακές περιστάσεις στις οποίες εμπλέκεται ή πρόκειται να εμπλακεί. Επομένως δε μας ενδιαφέρει απλά η κανονική χρήση του γλωσσικού τύπου, αλλά η εφαρμογή του γλωσσικού συστήματος για την επικοινωνία. Χρησιμοποιούμε το βασικό εκπαιδευτικό υλικό, αλλά παράγουμε υλικό και με τους μαθητές μας, ό,τι θεωρούμε απαραίτητο κατά περίπτωση. Είναι σημαντικό να αποδεχτούμε ως φυσικές τις ασταθείς γλωσσικές μορφές, οι οποίες υπάρχουν καθ' όλη τη διάρκεια που ο μαθητής προσπαθεί να εσωτερικοποιήσει την ξένη γλώσσα, να κάνει επιλογές και να διαπιστώσει την ορθότητα τους, στις διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις.

Η γλώσσα είναι κώδικας επικοινωνίας, επομένως πρέπει να δίνουμε τη δυνατότητα επικοινωνίας μέσω της ξένης γλώσσας με πομπούς και δέκτες, με αυθεντικά κείμενα, με προσομοιώσεις επικοινωνίας και με δραστηριότητες οι οποίες να δημιουργούν πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, όπως η διαδικτυακή επικοινωνία, η αλληλογραφία ή οι ανταλλαγές μαθητών με μαθητές αγγλόφωνους. Ένας βασικός τρόπος να πετυχαίνουμε περιστάσεις επικοινωνίας είναι τα γνωστά σχέδια εργασίας (projects).

Τα παραπάνω στοιχεία οδήγησαν και σε νέες καινοτόμες μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ξένης γλώσσας αλλά και στη δημιουργία νέου διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού. Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας γίνεται πλέον και κυρίως με δραστηριότητες, οι οποίες εμπλέκουν τους μαθητές άμεσα στη

γλωσσική επεξεργασία, χρησιμοποιώντας το σώμα τους, τις αισθήσεις τους, το μυαλό τους, την κρίση τους και τις παλαιότερες γνώσεις τους. Η νέα προσέγγιση απευθύνεται σε όλους τους μαθησιακούς τύπους (μαθητές με μαθηματικό τύπο νοημοσύνης, γλωσσικό, μουσικό, κοινωνικό, συναισθηματικό, ενδοπροσωπικό ή εξωπροσωπικό κτλ., σύμφωνα με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner) και εμπλέκει όλους, άτομα, ομάδες και σχολική κοινότητα, στην κατανόηση ή στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Όπως είναι φυσικό και το εκπαιδευτικό υλικό οικοδομείται πάνω σε τέτοιου τύπου δραστηριότητες, οι οποίες θα στηρίζουν την επικοινωνιακή/διαθεματική προσέγγιση της Αγγλικής Γλώσσας και στα projects.

(δ) Αξιολόγηση

Στο πλαίσιο αυτών των επικοινωνιακών μεθοδολογικών προσεγγίσεων της ξένης γλώσσας, δε θα μπορούσε να υπάρξει μόνο ο παλιός τρόπος αξιολόγησης (γραπτά διαγωνίσματα - προφορική εξέταση). Η αξιολόγηση αλλάζει και δίνεται βάση στην ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή να αυτοαξιολογείται και να αξιολογεί την ομάδα του, στην οποία συμμετέχει ενεργά. Στόχος είναι να αξιολογείται και το αποτέλεσμα της γλωσσικής επικοινωνίας και η ίδια η διαδικασία, ποτέ ο μαθητής ως προσωπικότητα. Το πιο σημαντικό είναι ότι έτσι απενοχοποιείται και το γλωσσικό λάθος. Τα λάθη των μαθητών δεν τα διορθώνουμε, αν οι ίδιοι δε συνειδητοποιούν το πώς και το γιατί τα έκαναν, αν οι ίδιοι δεν οδηγούνται στις σωστές και αναμενόμενες γλωσσικές συμπεριφορές σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας. Είναι σημαντικό για τους μαθητές να κρίνουν το «καθημερινό ταξίδι τους» στη γνώση, το ποσοστό της επιτυχίας στην επικοινωνία τους με μέσο την ξένη γλώσσα, τον τρόπο και την ποιότητα της συνεργασίας τους σε ομαδικές εργασίες καθώς και τα αποτελέσματα των προσπαθειών τους. Ο γλωσσικός φάκελος (language portfolio) του καθενός, που θα αποτελεί έναν προσωπικό χάρτη αναζήτησης της πορείας του, θα είναι ο βασικός τρόπος αξιολόγησης. Για αυτόν τον σκοπό εντάσσονται στα βιβλία σελίδες αυτο-αξιολόγησης των μαθητών.

(ε) Συνθετικές εργασίες

Οι ενότητες του νέου εκπαιδευτικού υλικού ολοκληρώνονται με την παραγωγή συνθετικής εργασίας /project. Βασικός σκοπός αυτής της ομαδικής εργασίας είναι να στηρίξει τη διαθεματικότητα και τη διεπιστημονικότητα, να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, στα οποία εκτέθηκαν στη συγκεκριμένη ενότητα, σε διαφορετικά περιβάλλοντα γλωσσικής επικοινωνίας και να αξιοποιήσουν όλες τις δεξιότητες που κατέχουν, γλωσσικές και κοινωνικές, για να «επιτύχουν κάτι».

Η μέθοδος αυτή στηρίζεται και υποστηρίζει την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, προωθεί την αυτόνομη μάθηση, αντλεί το περιεχόμενο των διδακτικών ενοτήτων από την πραγματική ζωή και βοηθάει τους μαθητές να αποκτήσουν/αναπτύξουν εκείνες τις πνευματικές, γνωστικές, γλωσσικές και κοινωνικές δεξιότητες που θα τους υποστηρίξουν στη διά βίου μάθηση.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της μεθόδου project είναι τα ακόλουθα:

1. Απαιτείται η οργάνωση της σχολικής τάξης σε ομάδες.
2. Δίνεται η δυνατότητα να αναλάβουν οι μαθητές πρωτοβουλία τόσο για το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας όσο και για τη μεθοδολογική προσέγγιση του συγκεκριμένου θέματος.
3. Απαιτείται η αυτοοργάνωση μέσα σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια. Γίνεται κατανομή εργασιών, οι μαθητές αναλαμβάνουν ενέργειες και ελέγχουν συνεχώς τα αποτελέσματα τους.
4. Εκπαιδεύονται οι μαθητές στην ανακάλυψη της γνώσης. Συλλέγουν πληροφορίες, τις καταγράφουν και τις αξιολογούν. Αναπτύσσουν έτσι κριτική σκέψη και αντιμετωπίζουν τη γνώση κριτικά.
5. Εκπαιδεύονται στην αξιολόγηση. Αξιολογούν τον εαυτό τους, αξιολογούν τους συνεργάτες τους αλλά και το ίδιο το έργο, ως τελικό προϊόν.

Η μέθοδος project είναι ένας τρόπος διδασκαλίας χωρίς καθορισμένα όρια, χωρίς αυστηρή δομή αλλά με αυστηρή οργάνωση. Τα στάδια (πρωτοβουλία, κριτική ανταλλαγή απόψεων, διαμόρφωση πλαισίων δράσης, υλοποίηση, περάτωση και τερματισμός των εργασιών) μπορεί να μην ακολουθηθούν έτσι ακριβώς, αλλά η οργάνωση όσων αποφασίσουν να συμμετάσχουν, η συνεχής ενημέρωση ατόμων και ομάδων για τις ενέργειες τους, η συνεχής ανατροφοδότηση και ο καθορισμός των χρονικών ορίων είναι πολύ βασικό να τηρηθούν, για να μη χαθούν οι στόχοι και η αξιοποίηση της εμπειρίας.

B. Σχέδιο μαθήματος για το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας στο γυμνάσιο

Η παρούσα εισήγηση για την επιμόρφωση των Σχολικών Συμβούλων της Αγγλικής Γλώσσας περιέχει σχέδιο μαθήματος για το Γυμνάσιο, γενικά στοιχεία από το Πρόγραμμα Σπονδών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, παράδειγμα σχεδίου εργασίας (project) και συνοπτική βιβλιογραφία.